

KULTUR

Kulturredaktør: **FRODE BJERKESTRAND** mobil 97 97 87 90
 Nyhetsleder: **GURO H. BERGESEN** mobil 45 41 74 64 e-post: kultur@bt.no/debatt@bt.no

Orientekspresen er flyttet til Vestlandet i nye «Mission: Impossible».

Her ruller Tom Cruises tog inn på en stasjon på Vestlandet

Tom Cruise skal spille inn actionscener på en togstrekning på Vestlandet. Men i filmen foregår handlingen på Orientekspresen sør i Europa.

FRANK JOHNSEN
frank.johnsen@bt.no

Bilder fra Åndalsnes viser gamle norske NSB-vogner som tidligere har gått på Bergensbanen. Men det ytre er forandret og maskert. Nå står det Compagnie Internationale des Wagons-Lits et des Grands Express Europeens på eksteriøret. Dette er selskapet som opererte Orientekspresen, fra Paris til Istanbul.

Det blir storinnrykk fra Hollywood når Tom Cruise og resten av

«Mission: Impossible 7»-gjengen skal bruke flere uker i september i Norge for å lage tog- og flyaction i et vestnorsk naturlandskap.

Abid Raja får ikke viljen sin

Tom Cruise besøkte Norge i 2017 da han filmet avslutningssekvensen på Preikestolen til det forrige avsnittet i den suksessrike filmfranchisen. Den gangen foregikk filmens handling i Kashmir, noe som skapte oppmerksomhet i norske medier.

Spørsmålet har nå vært om Cruise skal bruke Norge i handlingen. Kulturminister Abid Raja sa i hvert fall følgende til VG etter at han hadde hatt en skypesamtale med Tom Cruise i sommer: «Jeg er opptatt av at når det filmes i Norge, så skal scenene legges til Norge i filmen også».

Han blir ikke hørt denne gan-

Det er naturligvis en bonus om verdens største filmstjerner vil fortelle historier fra Norge. Men poenget med insentivordningen for utenlandske filmproduksjoner er å skape arbeidsplasser i Norge. Ikke at vi skal se hjemstedet vårt navngitt på kino.

Sigmund Elias Holm i Vestnorsk filmkommisjon i Bergen

gen, selv om «Mission: Impossible 7» kan få refundert opptil 50 millioner fra den statlige insentivordningen – for produksjonsutgifter brukt her til lands.

– Det er naturligvis en bonus om verdens største filmstjerner vil fortelle historier fra Norge. Men poenget med insentivordningen for utenlandske filmproduksjoner er å skape arbeidsplasser i Norge. Ikke at vi skal se hjemstedet vårt navngitt på kino,

sier Sigmund Elias Holm i Vestnorsk filmkommisjon i Bergen.

– Nasjonalitet ikke viktig

Han peker på at slike insentivordninger finnes i de fleste land i verden – og at det ikke er noen vestlige land som bruker disse ordningene til å kreve at produksjoner skal bruke reelle stedsnavn eller forholde seg trofast til geografien.

– Det viktige er ikke om Tom

Cruise hiver seg utfor en fjellvegg på Vestlandet eller India. Poenget er at internasjonale filmproduksjoner skaper økt økonomisk aktivitet, attraktive arbeidsplasser og investeringer i infrastruktur. Insentivordningen vår er selve inngangsbilletten for at norsk filmbransje kan konkurrere i dette markedet, sier Holm.

Han understreker at det norske landskapet er både unikt og fleksibelt, og derfor kan illudere mange typer regioner og nasjoner.

Holm viser til at filmen «The Postcard Killings» ble spilt inn i Arna, mens handlingen foregår i Sveits. Kaupanger var Russland i «Spies Like Us» på 1980-tallet. Folgefonna har vært Sørpolen. Mens Luster var Alaska i «Ex Machina».

– Glem heller ikke at Finse var lokasjonen til planeten Hoth

FOTO: PRIVAT

Slik så det ut på Preikestolen da «Mission: Impossible – Fallout» ble spilt inn der høsten 2017.

ARKIVFOTO: CARINA JOHANSEN, NTB SCANPIX

Slik så det ut da James Patterson/Liza Marklund-filmatiseringen «The Postcard Killings» filmet scener på Garnes stasjon. I filmen foregår handlingen i Sveits.

ARKIVFOTO: ØRJAN DEISZ

i «Star Wars: Imperiet slår tilbake» og at Stadlandet er planeten Caladan i den kommende nyinnspillingen av «Dune», sier Holm.

Ifølge Innovasjon Norge skal 350 millioner mennesker ha fått med seg alle reportasjene og meldingene på sosiale medier fra «Mission: Impossible»-premieren utendørs på Preikestolen. Filmen la igjen 25 millioner norske kroner i en lavsesong (oktober) – mens den nye filmen tidobler budsjettet som skal brukes i Norge.

– Vi sysselsetter cirka 200 norske filmfolk i alle avdelinger i september. Mange av dem er unge, som vil få oppleve en unik filmproduksjon. Det handler om arbeidsplasser, kompetansebygging, markedsføring og, som en bonus, selve turisteffekten, sier linjeprodusent for «Mission: Impossible 7», Per Henry Borch.

Han har jobbet på store internasjonale produksjoner i Norge de siste årene: Christopher Nolans «Tenet» foregår i Oslo. Den nye James Bond-filmen «No Time to Die» har handlingen fra Norge. Dette samme har «Avenger: Black Widow» med Scarlett Johansson, som hadde innspillingsdager på Sunnmøre.

– Gjerrig og byråkratisk

Men Borch er ikke så opptatt av geografien.

– Tenk på alle de norske filmene som får finansiering fra Norsk filminstitutt og legger innspillingene til Øst-Europa med hovedsakelig utenlandsk arbeidskraft. Filmen heter gjerne «Ut og stjele hester», men det står ikke Litauen i handlingen. Incentivordningen kom på plass for også kompensere for denne utflaggingen av filmarbeidskraft. Men veldig få produsenter ønsker å diskutere denne problemstillingen, mener Borch.

«Birkebeinerne», «Kampen om tungtvannet», «Karsten og Petra», «Beatles», «Bølgen», «Kaptein Sabeltann», «Pioner», «Skjelvet», «Reisen til julestjernen», «Julekongen», «Askeladden – I Dovregubbens hall», «Beforeigners», «Doktor Proktor» er bare noen eksempler på erkenorske historier som i stor grad er filmet utenlands.

Holm antyder at om lag en tredel av norske filmer spilles inn utenfor Norge.

– De får mye bedre betingelser for eksempel i Øst-Europa enn i Norge. Det skyldes også at den norske incentivordningen er en av de gjerrigste og mest byråkratiske i klassen, sier Holm.

Han peker på at land Norge ofte konkurrerer mot, som Irland og New Zealand, refunderte opptil én milliard kroner siste året, mens Norge har et tak på 70 millioner.

– I disse landene er ordningen også en rettighet du ikke trenger å søke om såfremt filmen matcher nødvendige krav. Én ting er sikkert – ingen land i verden lykkes med å utvikle en filmindustri uten å ta del i det internasjonale produksjonsmarkedet, sier Holm.

NOTERT

Redigert av Stein Langeland

Karpe gir bort musikkinntektene

Karpe holder løftet sitt om å «gi bort alt». Nå lanserer de Patel og Abdelmaguid Foundation, som årlig skal dele ut midler til prosjekter som ønsker å bedre situasjonen for flyktninger, asylsøkere og innvandrere. Det melder rapporten på Facebook-siden sin. Chirag Rashmikant Patel og Magdi Omar Ytreeide Abdelmaguid forteller dette om løftet de gav hverandre for snart ni år siden: «Hvis vi en eller annen gang i livet, mot alle

odds, eier masterrettighetene til alle utgivelsene våre ... så gir vi bort alt. Hele katalogen. Alle inntektene. For resten av livet og en god stund til. Det er arven vår.» – Av alle prosjekter vi har gjennomført til nå er dette det vi har drømt om lengst, skriver Magdi og Chirag, og sikter til sin årelange konflikt med sitt gamle plateselskap, som ifølge DN endte med at de i fjor kjøpte tilbake rettighetene til sine første fire utgivelser. NTB

Feirer med 1920-talls billettpriser

USAs største kinokjede, AMC Theatres, åpner 20. august dørene til 100 av sine amerikanske kinoer, som har vært koronastengt siden mars. Det skal ifølge Hollywood Reporter feires ved å selge billettene på åpningsdagen for samme pris som i 1920 – det vil si 15 cent. Så mye, eller rettere sagt lite, kostet det å kjøpe billett da AMC åpnet sin første kino i Kansas City. Ytterligere 300 AMC-eide kinoer vil gjenåpne i tiden fremover og vise gamle titler som «Black Panther», «Back to the Future», «Ghostbusters» og «Star Wars: The Empire Strikes Back» – fordi så mange av filmstudioene har utsatt premierene på sine nye filmer. NTB

Forbudt i deler av Thailand

Den prisbelønte dokumentaren «The Kingmaker», som er å se på NRK, er blitt forbudt vist i sørlige deler av Thailand. Filmen hadde for noen uker siden premiere i Thailand, men bare i landets nordlige deler samt Bangkok, ifølge Variety. Det er organisasjonen Documentary Club som viser filmen i landet, og grunnlegger Thida Polpalitkarnpim opplyser til bransjebladet at myndighetene angivelig reagerer på tittelen og filmlakaten – og ikke innholdet. Filmen, som er skrevet og regissert av Lauren Greenfield, handler om den tidligere presidentfruen på Filippinene. NRK beskriver dokumentaren som et fascinerende portrett av enken etter Filippinenes beryktede president Marcos, som skil-

drer hvordan den ukuelige Imelda skyr få midler for å gjenvinne fordums storhet for sitt familiedynasti – nærmere bestemt sønnen Bongbong Marcos. NTB

Lager MGPjr – men uten publikum

Det blir ikke publikum i salen når årets utgave av MGPjr går av stabelen, grunnet koronaviruset, men NRK melder om god stemning i leiren likevel. «Vi tror det blir en veldig fin og intim sending. Dette blir noe helt annet enn man er vant til å se. Vi har valgt å fokusere mye på finalistene, og vi skal gjøre masse gøy med dem i løpet av sendingen», sier programlederduoen Selma Ibrahim og Victor Sotberg. NTB